

HOÀI BẢO THỐNG NHẤT PHẬT GIÁO VIỆT NAM ĐÃ TRỞ THÀNH HIỆN THỰC TỐT ĐẸP

THÍCH TRÍ QUẢNG^(*)

Lịch sử đã thể hiện rõ nét khi Phật giáo du nhập vào đất nước Việt Nam, đã hài hoà sâu sắc với truyền thống của dân tộc ta là đoàn kết để chống giặc ngoại xâm, gìn giữ đất nước. Vì vậy, Phật giáo đã nhận chân việc cần thiết là phải thống nhất thành một khối, mặc dù Phật giáo đến đất nước chúng ta bằng nhiều con đường khác nhau và bằng nhiều truyền thống khác nhau.

Có thể khẳng định rằng ý thức thống nhất Phật giáo ở trong thời kì nào cũng luôn luôn được Tăng Ni, Phật tử ấp ủ, nuôi dưỡng. Tuy nhiên, mãi đến đầu thế kỉ XX, ý thức vận động thống nhất Phật giáo mới được bộc lộ một cách rõ nét; vì bấy giờ nhân dân Việt Nam bị lâm than dưới sự đô hộ của thực dân Pháp và phong trào giành lại độc lập cho nước nhà đã bộc phát mạnh mẽ.

Trong hoàn cảnh dầu sôi lửa bỏng như vậy, ý thức đoàn kết dân tộc cũng như ý thức thống nhất Phật giáo mới thể hiện rõ ràng, từ đó đưa đến đỉnh cao của Phật giáo là Đại hội Thống nhất Phật giáo cả ba miền Nam, Trung, Bắc đã được tổ chức ở cố đô Huế vào thập niên 50 để thành lập Tổng hội Phật giáo Việt Nam do cố Hoà thượng Thích Tịnh Khiết làm Hội

chủ. Mặc dù là một tổ chức Phật giáo, nhưng Tổng hội Phật giáo không được phép sinh hoạt như một tôn giáo, mà chỉ hoạt động dưới hình thức hội đoàn.

Sau đó, chính phủ Ngô Đình Diệm cố ý làm suy yếu nội bộ Phật giáo bằng cách cho phép nhiều giáo hội khác nhau hoạt động và theo thời gian, chính sách kì thị tôn giáo càng ngày càng hạn chế tối đa sinh hoạt Phật giáo. Điều này đã dẫn đến việc Tăng Ni, Phật tử thành lập phong trào đấu tranh vào năm 1963. Bị chính phủ Ngô Đình Diệm đàn áp dã man, ý thức vận động thống nhất Phật giáo càng mãnh liệt hơn và đã được thành hình với sự ra đời của Ủy ban Liên phái bảo vệ Phật giáo, kết hợp được 11 hệ phái khác nhau trong một tổ chức mà sau này, khi chính phủ Ngô Đình Diệm bị lật đổ, đã trở thành Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất vào năm 1964.

Chính phủ Nguyễn Khánh đã kí sắc lệnh thừa nhận Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất là tổ chức Phật giáo duy

*. Hòa thượng, Phó Chủ tịch Hội đồng Trị sự Trung ương, Trưởng ban Hoàng pháp Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Trưởng ban Trị sự hội Phật giáo TP. Hồ Chí Minh. Tham luận tại Hội thảo kỉ niệm 25 năm ngày thành lập Giáo hội Phật giáo Việt Nam.

nhất hợp pháp. Đây là lần đầu tiên Phật giáo có đầy đủ quyền sinh hoạt của tôn giáo theo Hiến chương và Nội quy riêng do chính Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất soạn thảo và được chính phủ Sài Gòn cấp đất xây chùa Việt Nam Quốc Tự. Với vị trí hợp pháp, Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất đã mở rộng hoạt động nhiều mặt, đáng kể như mở trường Bồ Đề phổ thông từ cấp tiểu học cho đến đại học và đào tạo Tăng Ni qua các trường Phật học Mông đăng, Sơ đẳng, Trung đẳng, Cao đẳng. Tuy nhiên, tầm hoạt động của Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất lúc bấy giờ cũng chỉ hạn chế trong các vùng đô thị ở Miền Nam Việt Nam mà thôi.

Có thể thấy rõ rằng, vì đất nước ta chưa được hoàn toàn độc lập, Bắc-Nam chưa được thống nhất cho nên thường bị thế lực ngoại bang chi phối để gây sự chia rẽ trong nội bộ Phật giáo ở Miền Nam Việt Nam. Vì vậy, năm 1965, chính phủ Trần Văn Hương đã kí sắc lệnh thành lập Tổng Giáo hội Phật giáo Việt Nam, nhằm mục tiêu xoá bỏ tính cách đại diện hợp pháp của Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất và tạo sự chia rẽ trong Giáo hội.

Kết quả đến năm 1966, trong Đại hội Phật giáo kì II tại Việt Nam Quốc Tự, chính phủ Nguyễn Cao Kỳ đã dùng áp lực định buộc Giáo hội sửa đổi Hiến chương và lập thành phần Ban Lãnh đạo mới, thân chính phủ Sài Gòn. Các đại biểu không tán thành việc này, đã trở về chùa Ấn Quang để bầu Ban Lãnh đạo khác. Từ đó, Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất bị chia cắt làm hai, được gọi là phái Việt Nam Quốc Tự và phái Ấn Quang. Đến năm 1967, lần lượt lại có thêm nhiều giáo phái của Phật giáo thành hình.

Việc phát triển Phật giáo một cách bừa bãi theo ý đồ gây chia rẽ của chính quyền Sài Gòn thời đó đã làm cho Phật giáo suy yếu. Phong trào đấu tranh của Phật giáo Miền Nam Việt Nam không còn tạo ảnh hưởng lành mạnh trong quần chúng như năm 1963. Tình trạng xung đột nghiêm trọng ấy đã khiến cho Tăng Ni, Phật tử càng tha thiết mong mỗi Phật giáo được thống nhất.

Và may mắn cho chúng ta, năm 1975, đất nước được hoàn toàn độc lập, thống nhất, cho nên các lực lượng quần chúng nhân dân đều thống nhất về mặt tổ chức. Phật giáo Việt Nam là một tôn giáo luôn gắn liền với dân tộc, nên vì thế nó không thể duy trì tình trạng phân chia Nam, Bắc, không thể để tồn tại sự phân hoá cục bộ trong nhiều tập đoàn hệ phái. Cần phải thống nhất thành một tổ chức Phật giáo duy nhất hợp pháp đại diện cho Phật giáo Việt Nam, đó chính là quan điểm chung của giới lãnh đạo Phật giáo nước ta. Từ lập trường ấy, vào mùa Xuân năm 1980, Ban Vận động Thống nhất Phật giáo Việt Nam được thành lập trên nguyên tắc thống nhất ý chí và hành động, thống nhất lãnh đạo và tổ chức do cố Hoà thượng Thích Trí Thủ làm Chủ tịch. Sau một năm hoạt động, đưa đến kết quả tổ chức thành công Đại hội Phật giáo kết hợp các đại biểu của 9 tập đoàn Phật giáo vào tháng 11 năm 1981.

Nhờ đất nước thống nhất, Phật giáo mới có điều kiện thống nhất, thành lập Giáo hội Phật giáo Việt Nam sinh hoạt trong khuôn khổ Hiến chương Giáo hội. Từ đó đến nay, trải qua 25 năm hoạt động của Giáo hội, không có bất cứ tổ chức Phật giáo nào được hoạt động đơn lẻ để có thể gây chia rẽ nội bộ Phật giáo

Việt Nam. Và nhờ vậy, Giáo hội Phật giáo Việt Nam mới có đầy đủ điều kiện thuận lợi phát triển hoạt động về mọi mặt. Từ Trung ương đến địa phương, hoạt động của Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã đạt được những thành quả đáng kể.

Trên toàn quốc, Giáo hội Phật giáo Việt Nam phát triển mạnh mẽ với sự hoạt động của 53 Ban Trị sự Tỉnh - Thành hội Phật giáo. Công tác quản lý Tăng Ni và các tự viện đã đi vào nề nếp. Theo thống kê hiện nay cả nước có 13.775 tự viện, 39.371 Tăng Ni Bắc tông, Nam tông và Khất sĩ.

Về giáo dục, riêng hệ thống Học viện Phật giáo Việt Nam tại Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh và Huế đã đào tạo được 1.938 Tăng Ni sinh tốt nghiệp và 1.208 Tăng Ni sinh đang theo học. Đặc biệt còn có một Học viện Phật giáo Nam tông Khmer vừa được thành lập ở Thành phố Cần Thơ. Ngoài ra, có 40 Tăng Ni tốt nghiệp Tiến sĩ Phật học đã về nước và hiện đang tham gia các công tác của Giáo hội. Còn khoảng trên 200 Tăng Ni đang theo học chương trình Tiến sĩ, Thạc sĩ tại các nước Ấn Độ, Thái Lan, Myanmar, Trung Quốc, Nhật Bản, Pháp, Úc, Đài Loan, v.v... Về Cao đẳng Phật học có 31 trường với 5.357 Tăng Ni tốt nghiệp và 3.575 Tăng Ni đang theo học.

Về công tác Hoằng pháp, Ban Hoằng pháp Trung ương đã đào tạo được 4 khoá Giảng sư, có 402 giảng sinh tốt nghiệp Cao cấp, 138 giảng sinh tốt nghiệp Trung cấp và đang đào tạo 111 giảng sinh Cao cấp và 93 giảng sinh Trung cấp.

Riêng tại Thành phố Hồ Chí Minh, Ban Trị sự đã liên tục mở 7 đại giới đàn và truyền trao giới pháp cho 5.330 giới tử. Đặc biệt là đại giới đàn Linh Nhạc - Phật Ý vừa được tổ chức vào ngày 28 tháng 11 năm 2006, có đến 1.495 giới tử thọ giới.

Và cũng nhờ có được sự thống nhất mà Phật giáo Việt Nam đã đạt được những thành tựu đáng kể trong nhiều lĩnh vực hoạt động, đặc biệt trong 25 năm qua, công tác từ thiện xã hội của Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã thực hiện trên 400 tỉ đồng, trong đó Thành phố Hồ Chí Minh đóng góp 315 tỉ đồng và hàng chục nghìn cân gạo, hàng chục ngàn tấn quần áo, thuốc men, v.v... Những việc làm lợi ích của Phật giáo đã làm cho người dân có thiện cảm với đạo Phật nhiều hơn.

Riêng về công tác hoạt động Phật giáo quốc tế của Giáo hội Phật giáo Việt Nam cũng đạt được thành quả rất tốt đẹp, góp phần nâng cao uy tín và sự hiểu biết nhiều hơn nữa cho Giáo hội Phật giáo Việt Nam ở trong nước cũng như trên thế giới.

Tóm lại, Giáo hội Phật giáo Việt Nam, một tổ chức hợp pháp, thống nhất, đoàn kết hài hoà đặt dưới sự soi sáng của giáo lý Phật Đà, cùng với những thành quả mà Giáo hội Phật giáo Việt Nam là thành tựu có được trong suốt chặng đường dài 25 năm qua, đã tạo thành nền móng thật sự vững chắc. Đó chính là hành trang quý báu giúp cho Tăng Ni, Phật tử đi vào cuộc đời làm đẹp cho đạo, làm an lạc cho mọi người, cũng như giúp cho Giáo hội Phật giáo Việt Nam dễ dàng phát triển trong thời đại hội nhập toàn cầu hiện nay./.